

SPESIALENHETEN FOR POLITISAKER

PÅTALEVEDTAK**Dok.nr.: 13****SAK NR 12175656 697/19-123****ETTERFORSKING AV POLITITJENESTEPERSONENE A, B, C OG D FRA OSLO POLITIDISTRIKT – SKUDD MOT EN MOTORVOGN OG/ELLER SJÅFØREN I DENNE UNDER EN BILFORFØLGELSE****Anmeldelsen**

Tirsdag 22. oktober 2019 kl.13.45 mottok Spesialenheten for politisaker melding fra Oslo politidistrikt om at politiet hadde avfyrt skudd idet de forsøkte å stanse en mann som hadde truet til seg og kjørt videre i en ambulanse. Underveis hadde mannen kjørt på flere sivile personer før han ble stanset og pågrepet av politiet.

I løpet av ettermiddagen fikk Spesialenheten opplyst av politiet at mannen var X. X hadde truet til seg ambulansen med et skytevåpen på Shell Sinsen. Politiet påtraff og forfulgte ambulansen, som under dette hadde kjørt på eller nesten kjørt på til sammen fem personer i området Torshov/Sandaker. To av disse var babyer som ble trillet i en barnevogn. I følge vitner fremstod påkjørslene som en villet handling. Skadeomfang til disse personene var uavklart. Det ble opplyst at fire tjenestepersoner hadde avfyrt flere skudd mot ambulansen i forsøk på å stanse den. Skuddene var avfyrt på tre ulike steder i byen. Ingen personer hadde blitt truffet av prosjektilene. Ved pågripelsen av X ble det funnet og tatt beslag i en avsaget hagle og en maskinpistol i ambulansen.

Spesialenheten besluttet å iverksette etterforskning i medhold av påtaleinstruksen § 34-6 første ledd. Dette med bakgrunn i at det var avfyrt en rekke skudd på åpen gate i et bysentrum og fordi politiet over tid hadde forfulgt et kjøretøy som også hadde kjørt på eller nesten kjørt på flere personer. Riksadvokaten ble underrettet om dette i brev av 23. oktober 2019.

Spesialenhetens etterforskning

Spesialenheten startet etterforskning umiddelbart etter hendelsen.

De fire tjenestepistolene (9 mm Heckler & Kock modell P30L) som hadde blitt brukt ble tatt i beslag og Kriminalvakta i Oslo bistod med dette.

Spesialenheten for politisaker

Sjefen for Spesialenheten
Post: Postboks 93, 2301 HAMAR
Tel: 62556100 Faks: 62556102
E-post: post@spesialenheten.no

Etter anmodning fra Spesialenheten bisto Kripos med åstedsundersøkelser, herunder av den aktuelle ambulansen. De fire tjenestepistolene ble overlatt til Kripos for tekniske undersøkelser.

Kripos undersøkte også Xs klær og en skuddsikker vest han hadde brukt uten å finne skuddskader i disse.

Dagen etter hendelsen gjennomførte Spesialenheten avhør av de fire tjenestepersonene som hadde skutt under bilforfølgelsen. Dette var politibetjent A, politibetjent B, politibetjent C og politibetjent D. Med bakgrunn i at tjenestevåpen var tatt i beslag fikk samtlige fire status som siktet.

Advokat Andreas Hoveland meldte seg som forsvarer for politibetjent D, og var til stede under avhøret av ham.

Advokat Jorunn Hegle Hovda meldte seg i februar 2020 som advokat for politibetjentene B og A.

Vitneavhør

Spesialenheten har avhørt fire polititjenestepersoner som på ulikt vis var involvert i hendelsen som vitner. Det er også avhørt sju sivile vitner i saken.

Polititjenestepersonene som har avgitt forklaring er:

- Politibetjent E som arbeidet med politibetjent C.
- Operasjonsleder F.
- Politibetjent I som arbeidet med politibetjent D og politiførstebetjent/avsnittsleder G.
- Politiførstebetjent/avsnittsleder G.

Sivile vitner som har forklart seg:

- V1 som observerte politiets skyting i Hegermanns gate fra sin arbeidsplass hos Eiendomsmegler 1.
- V2 som var til fots og observerte politiets skyting i Hegermanns gate.
- V3 som hørte politiets skyting i Hegermanns gate fra sin arbeidsplass i bakeriet Backstube.
- V4 som observerte politiets skyting i Hegermanns gate fra sin bolig.
- V5 som hørte politiets skyting i Omsens gate.
- V6 som arbeidet med V7 på operativ lederbil for ambulansetjenesten og deltok i forfølgelsen av ambulansen.
- V7 som også arbeidet på operativ lederbil for ambulansetjenesten med V6.

Fornærmede X ønsket ikke å forklare seg til Spesialenheten ifølge forsvarer advokat Øyvind Bergøy Pedersen. X forklarte seg til politiet 23. oktober 2019.

Øvrig etterforskning

Spesialenheten har innhentet utskrift fra politioperativt system (PO-logg), samt sikret og gjennomgått lydlogger fra politiets sambandstrafikk og telefonsamtaler fra hendelsen. Det er utarbeidet egen utskrift fra lydloggen.

Politiet i Oslo opprettet straffesak 149xxxxx m.fl. mot X og denne saken er innhentet og gjennomgått. Politiet har avhørt flere tjenestepersoner og en rekke sivile vitner.

Politiet i Oslo har sikret en rekke videoopptak og Spesialenheten har gått igjennom dette materialet. Videre er andre videoopptak innhentet, og det sentrale materialet er inntatt i sakens dokumenter.

Nærmere om sakens faktum

Sentrale opplysninger fra samband, telefon og PO-loggen

Sambandsloggen er fra felleskanalen for brann, ambulanse og politi (heretter omtalt BAPS), og fra politiets egen kanal (heretter omtalt TG1). PO-loggen er en utskrift av løpende føringer fra politioperativt system.

Det var AMK-sentralen (felles nødnett/-samband) som ringte politiet tirsdag 22. oktober 2019 kl.12:34:41 og meldte om en «bil som ligger på taket» på Rosenhoff. Nødetatene ble enige om videre bruk av felles sambandskanal BAPS. Dette er loggført i PO-logg kl. 12:35.

Et vitne ("V8") ringte politiets sentralbord kl. 12:35:02, og fortalte at en bil nylig passerte ham i «hundre og helvete». Bilen hadde så kjørt mellom andre biler før den kom på utsiden av veiskulderen og landet på taket. Vitnet ble satt over til nødtelefonen og opplyste videre at sjåføren forsøkte å ta med seg tingene sine og gikk mot Carl Berner. Sjåføren hadde på en skuddsikker vest merket «POLITI» og utga seg for å være politi. Sjåføren hadde en avsagd hagle og siktet på andre personer med den. Dette ble loggført i PO-loggen kl. 12:38.

Klokken 12:38:32 melder en politipatrulje på TG1 at gjerningspersonen har en hagle. Klokken 12:38:40 meldes om at det er gitt bevæpningsordre på oppdraget og dette loggføres i PO-loggen.

Klokken 12:39:00 melder operasjonsleder i BAPS at en mann med hagle har tatt seg inn i en ambulanse på Shell stasjonen i Trondheimsveien. Alle ledige enheter blir bedt om å kjøre dit. Klokken 12:40:04 melder en politipatrulje at «person har tatt ambulansen» og kjører i motsatt retning av Sinsen-krysset og videre at patruljen mistet ambulansen noe før ring 2.

Klokken 12:41:11 meldes at ambulansen er stjålet av person med våpen og at AMK vil lese ut ambulansens posisjoner. Deretter leses ambulansens ulike posisjoner ut på sambandet og dette føres løpende i PO-loggen.

Klokken 12:42:34 gis det i TG1 tillatelse til bilforfølgelse av ambulansen og dette loggføres i PO-loggen. Klokken 12:41:35 meldes om at ambulansen var i Johan Svendsens gate. Klokken 12:42:41 melder en patrulje at han ligger bak ambulansen som kjører mot Sandakerveien. Klokken 12:43:02 opplyses om at ambulansen har kjørt ned

en barnevogn. Samme beskjed blir lest ut i BAPS klokken 12:43:15. Like etter anmodes det om bistand til to spedbarn som lå i vogna.

I PO-loggen fremkommer i føring klokken 12:44 at det er gitt tillatelse til tvangsmessig stans av ambulansen. Klokken 12:44:08 meldes om at ambulansen er ved «oksen» og at skudd er avfyrt. Klokken 12:45 fremkommer at en annen bil fra Helse har torpedert ambulansen.

Klokken 12:45:24 meldes det i TG1 at det er skutt mot dekkene på ambulansen og operasjonssentralen melder tilbake at «Ambulansen skal stanses».

Klokken 12:46 er det ført i PO-loggen at ambulansen står i Krebs' gate, og at det er én gjerningsperson. Kort tid etter meldes om at det igjen er skutt flere ganger mot dekkene på ambulansen. Klokken 12:47 fremkommer at en enhet har torpedert ambulansen.

Klokken 12:47:15 meldes det i TG1 at det er kontroll på ambulansen og gjerningsperson. Tilsvarende leses ut i BAPS klokken 12:47:46.

Operasjonsleder F forklarer at det var en konferanse i Oslo med flere utenriksministre til stede denne dagen. Natten i forveien hadde de pågrepet en tysker som var i besittelse av utstyr til å «jamme» livesendinger med. I tillegg hadde flere mediehus, Al-Noohr moskeen og synagogen, mottatt en e-post om at «... blodet skulle renne i gatene».

Da operasjonssentralen fikk melding om en trafikkulykke hvor sjåføren av ulykkesbilen var iført en skuddsikker vest merket «POLITI» og var bevæpnet med en hagle, ga politiets oppdragsleder H ordre om bevæpning.

F tenkte at dette kunne være en del av et "større bilde". Idet en politipatrulje hadde sett gjerningspersonen med hagle og mannen deretter kjørte fra stedet i ambulansen, ga oppdragsleder også tillatelse til bilforfølgelse. Noe senere ble det gitt tillatelse til tvangsmessig stans av kjøretøyet.

Det er oppdragsleder som tar disse beslutningene, men operasjonsleder kontrollerer og kvalitetssikrer arbeidet. F foretok således en reell prøving av de beslutningene som oppdragsleder H ga. F presiserer at det ikke var gitt forhåndsordre om bruk av skytevåpen - kun ordre om bevæpning. Det er da den enkelte tjenesteperson som selv må vurdere om det er riktig å skyte i situasjonen.

Hendelsen på Shell stasjonen

Etter meldingen om utforkjøringen i Fagerheimgata ved Rosenhoff/Torshovdalen og at sjåføren og passasjeren forlot bilen, rykket flere politipatruljer ut mot Shell stasjonen i Trondheimsveien 184. Dette var blant annet politibetjent C og politibetjent E som ved fremkomst stanset bak ambulansen som stod utenfor bensinstasjonen. Flere vitner pekte mot en mann som var på førersiden på ambulansen. Mannen hadde kamouflasjeklær og en skuddsikker vest på seg. Plutselig tok mannen frem en hagle fra en bag og truet de som var der. E har opplyst at han da bare var noen meter unna mannen som rettet haglen direkte mot ham. E trodde at mannen kom til å skyte ham og at han kom til å dø. De trakk seg tilbake uten at mannen skjøt, og så søkte de dekning. De fikk likevel meldt om hendelsen på sambandet. Mannen tok deretter flere bagger inn i ambulansen og kjørte fra stedet mens høyre bakdør fortsatt var åpen. C og

E løp tilbake til politibilen og opptok forfølgelsen, men de kom noe bak og mistet ambulansen da den svingte inn i Mailundveien.

Et videoopptak fra Shell Sinsen viser at ambulansen stanset og at ambulanspersonellet forlot bilen. En mann med en stor bag på ryggen og en stor blå handlepose i hånden gikk frem til ambulansens førerdør med ryggen mot kameraet. En politipatrulje ankom og stanset bak ambulansen som stod parkert i Trondheimsveien/Mailundveien. Så tok mannen opp en gjenstand og pekte med denne mot ambulanspersonellet og politiet. Ambulanspersonellet, politiet og andre personer trakk seg da raskt bort og/eller løp bort fra stedet. Mannen gikk bak ambulansen, åpnet høyre bakdør og la inn baggene sine. Mannen kjørte bort mens høyre bakdør fortsatt var åpen. To andre bagger falt ut idet ambulansen kjørte fra stedet.

Politiets forfølgelse i Åsengata

Med bakgrunn i politiets rapport om ambulansens videre ferd, legges det til grunn at X kjørte ned Mailundveien og til høyre inn i Tverrbakken. Her kjørte han til høyre inn i Vossegata, og videre nordover gjennom Ole Bulls gate og Johan Svendsens gate. Han kjørte til venstre og inn i Nordkappgata, og tok til høyre inn Edvard Griegs alle. Så kjørte han sørover i Kyrre Grepps gate før han fulgte Nordkappgata og Lammers gate vestover og inn i Åsengata.

Politibetjent J ved hundetjenesten opplyser i sin egenrapport og i avhør hos politiet at han kjørte alene i en uniformert tjenestebil da meldingen om ambulanseskapingen gikk ut på sambandet. Det ble gitt bevæpningsordre på oppdraget og videre beskjed om at «Ambulansen skal stanses!». J kjørte Nordkappgata sørøstover og varslet utrykningskjøringen med blålys idet han oppdaget at ambulansen kom i høy hastighet i motsatt retning. Han skjønnte at det var "rett" ambulanse idet den svingte brått til venstre og vestover i Lammers gate for så å øke hastigheten. J fulgte etter og skrudde på sirenene. Han tok igjen og la seg omtrent en billengde bak ambulansen. Da kjørte de i ca. 60-70 km/t. Underveis kjørte sjåføren av ambulansen bort i noen biler som stod parkert langs veien. J mener at sjåføren kjørte "kontrollert" men i høy hastighet. Han lå til venstre i vegbanen slik at sjåføren av ambulansen skulle se ham og for at han selv skulle ha best mulig sikt fremover. Sjåføren kuttet svingen inn i Åsengata men kom likevel bort i siden på noen biler som stod parkert på høyre side. Plutselig svingte ambulansen brått til høyre, opp på fortauet, og rett mot et eldre ektepar. Sjåføren forsøkte ikke å bremse eller svinge unna ekteparet som så vidt unngikk påkjørsel. Det var heller ikke møtende trafikk eller andre hindringer i vegbanen som gjorde at sjåføren kjørte opp på fortauet. J mener at han ikke presset føreren av ambulansen ved sin egen opptreden.

Også politibetjent K fra hundetjenesten var i dette området. Hun kjørte sivil bil og forstod ut fra sambandsmeldingene at hun ville møte ambulansen i Åsengata. Hun vurderte om hun skulle forsøke å stanse ambulansen med egen bil, men antok at det var for farlig siden det var en stor ambulanse. K kjørte derfor inn til siden i Lilleborggata og observerte at ambulansen kjørte opp på fortauet og rett mot det eldre ekteparet som gikk der. De ble ikke truffet, men falt overende. Hun løp til for å hjelpe dem. K så da at J passerte og at han slo av blålysene. Hun opplyser at det gikk "forholdvis greit" med ekteparet.

Politibetjent J forklarer videre at han valgte å avbryte forfølgelsen av ambulansen etter dette. Han slo av blålys og sirener og la seg ca. 10-20 meter bak ambulansen. Han lå over mot venstre i kjørefeltet for å se forbi ambulansen og for å oppdage eventuelle

hindringer. Etter kort tid svingte sjåføren av ambulansen plutselig til høyre og opp på fortauet i Åsengata enda en gang. Han kjørte rett mot en dame som trillet en barnevogn. Damen klarte å hoppe vekk, men barnevognen ble truffet av ambulansen. Heller ikke denne gangen forsøkte ambulansesjåføren å svinge unna eller bremse. Ambulansen kjørte ut i Åsengata igjen og fortsatte videre sørover Vogts gate. J mener at det eldre ekteparet og moren med barnevognen var de eneste menneskene som befant seg på strekningen fra Lammers gate og til enden av Åsengata. Grunnet påkjørselens karakter anmodet J om ambulanse til stedet. Han stanset og ga umiddelbar hjelp til mor og barn.

V9 opplyser i avhør hos politiet at han kom på sparkesykkel og så at ambulansen kom kjørende. Han forklarer blant annet at;

"Vitnet la merke til at det han så ikke virket ekte, det var som om det var en film. Grunnen til at vitnet sier det var som en filmminnspilling, er at døra var åpen, blålys ble ikke brukt, og det var en «ekstremt utagerende» fører. Ambulansen kjørte ned et skilt, og traff en kvinne med barnevogn. Barnevognen ble kastet mot plenen mellom noen trær som stod der og en lyktestolpe.

Etter at bilen kjørte på skiltet, akselererte den videre. Hastigheten økte nedover gata, og det hele bar preg av flukt. Det var som om føreren skulle ha kjørt på noen pappesker, for han bare kjørte videre. Vitnet ser sjåføren. Han så ekstremt fokusert ut og veldig stresset, og vitnet så at han ikke hadde ambulanseklær. Han så også at politiet kom etter. Samtidig som at han så dette hørte han en person som han antar er bestemor til barna skrike «å nei», «herregud» eller lignende. Moren holdt rundt det ene barnet. Han så at politiet stoppet og det var mange andre der. Han tenkte at det var såpass mange der at han ikke hadde noe å bidra med der. Han kjørte derfor videre."

Politibetjent K hørte meldingen om at ambulansen hadde kjørt på en barnevogn og dro dit for å bistå moren. I barnevognen lå det et tvillingpar på åtte måneder. Barnevognen hadde ytre skader etter å ha blitt truffet av ambulansen. Barnas mor Y opplyste at hun rakk å se ambulansen komme og at den plutselig kjørte opp på fortauet rett foran dem. Hun forsøkte å dra til seg vognen da hun skjønnte at ambulansen ville treffe dem. Hun så at ambulansen traff barnevognen, slik at den fløy opp i lufta og landet opp ned noen meter unna. Hun fryktet at barna var døde. I følge K hadde jentebabyen en kul i pannen og var vanskelig å få kontakt med. Gutten var kontaktbar og uten synlige skader. I fare for indre skader ventet de ikke på ambulanse men brukte politibilen for å frakte barna raskest mulig mot Ullevål Sykehus. Senere undersøkelser viste at barna ikke var skadet.

Politiets skudd i Hegermanns gate

Politibetjent C og politibetjent E opplyser at de kjørte Vogts gate nordover og søkte etter ambulansen. De hadde mottatt meldingen om at ambulansen hadde kjørt på flere personer og fått ordren om at den skulle stanses. Så kom ambulansen ut Åsengata og skulle krysse foran dem for å kjøre Vogts gate sørover. C kjørte da mot ambulansen som kom fra høyre og brukte blålys for at den skulle stanse. Både C og E mener at sjåføren så at de kom i en uniformert patruljebil, men at han bevisst fortsatte rett mot dem. Like før ambulansen kjørte inn i dem «vrengete» C patruljebilen til venstre slik at ambulansen fikk passere på høyre side. Patruljen tok en u-sving i vegen og fulgte etter ambulansen sørover. Like etter tok den til høyre inn i Trøndergata, og så til venstre og østover i Hegermanns gate. De så at det var

tydelige spor i parkerte biler langs vegen etter at ambulansen hadde truffet dem. Etter litt så de at en annen politipatrulje hadde tatt oppstilling i Hegermanns gate for å sperre ambulansen som kom mot dem. C og E opplyser at de så at politibetjentene A og B rettet pistolene sine mot ambulansen og hørte at det ble skutt flere ganger. C og E var imidlertid usikre på hvem som skjøt og nøyaktig hvor mange ganger det ble skutt.

Politibetjent A og politibetjent B forklarer at de kjørte uniformert hundepatrulje. A var sjåfør og de hørte på sambandet at "Ambulansen skal stanses!". Da de kjørte Hegermanns gate vestover forstod de ut fra nye meldinger at de trolig ville møte den der. De fryktet at sjåføren ville kjøre "front mot front" med dem. Siden ambulansen var stor og tung, stanset de patruljebilen i høyre kjørefelt og gikk ut av politibilen. Ambulansen kom fra Trøndergata og de så at den sneiet bort i en parkert bil før den svingte østover mot dem der de stod og ventet. Både B og A mener at sjåføren så at de hadde tatt oppstilling i vegen og at han derfor endret retning og kjørte rett mot dem. B hoppet derfor opp på fortauet der de stod (på nordsiden) og trakk pistolen sin. A begynte å løpe rett over gaten (sørover) mens han trakk pistolen sin.

A forklarer at han skjøt tre skudd mot sjåføren like før ambulansen passerte. Han var da fortsatt i bevegelse over veien for å unngå påkjørsel. På bakgrunn av hvordan sjåføren av ambulansen tidligere hadde opptrådt og at ambulansen skulle stanses, var det ikke tilstrekkelig å skyte mot dekkene på bilen. Han fryktet også at ambulansen ville kjøre på noen av de mange menneskene som stod på bussholdeplassen like ved om den fikk fortsette. Det var således ikke hensiktsmessig med varselskudd og det var heller ikke tid til å se om dette eventuelt medførte at sjåføren stanset. Det hele gikk veldig fort, men han rakk å tenke «Jeg vil ikke sikte for høyt». Han skjøt mot «bil og panserhøyde» og skjøt med en hånd fordi det ikke var tid til å stanse og bruke begge hender. Han mener at det var tilstrekkelig sikker bakgrunn i tilfelle han bommet da det ikke var personer i gaten på motsatt side av veien i skuddretningen hans. Like etter hørte han at B skjøt to skudd.

B forklarer at sjåføren kom mot dem og at "han ønsker å kjøre oss ned og drepe oss". Han hørte at A skjøt, og ventet litt med selv å skyte for ikke å treffe kollegaen. Så skjøt han to raske skudd med pistolen mot venstre forhjul på ambulansen akkurat i det den hadde passert. Han hadde sett at det ikke var andre mennesker i bakgrunnen idet han skjøt. Prosjektilet som senere ble funnet i vindusruten på bakeriet Backstube må ha rikosjettert og endret retning fordi han hadde ikke skuddretning mot bakeriet. Dessuten stod han oppreist og skjøt nedover mot hjulet på ambulansen som passerte på kort hold. B mener at han traff forhjulet også fordi ambulansen nok kjørte noe saktere over Vogts gate. Den fortsatte videre østover og ble forfulgt av en annen uniformert politipatrulje.

V2 opplyser i avhør hos Spesialenheten at han var ute og trillet barnevogn østover i Hegermanns gate på aktuelle tidspunkt. Han hadde Sandakerveien bak seg og foran ham gikk en kvinne som også hadde barnevogn. En politipatrulje hadde stanset i venstre kjørefelt lengre fremme i Hegermanns gate. Han var ca. 50 meter unna vegkrysset ved Trøndergata idet ambulansen kom kjørende derfra. Ambulansen kom «på stive hjul» og ut i Hegermanns gate. En politimann kom fra førerdøren på patruljebilen og krysset veien foran ambulansen. Samtidig skjøt han tre skudd mot ambulansen idet den passerte. Skuddene var rettet mot førerhuset og politimannen holdt hånden sin nokså høyt hevet. V2 mente at det var en farlig situasjon for ham selv og den andre kvinnen med barnevogn. Han husker ikke konkret at det var andre personer i gaten, men viser til

at busstoppene like bortenfor har hyppige bussavganger og "det står alltid folk der". Ambulansen kjørte videre over Vogts gate og ble forfulgt av to politibiler og to andre ambulanser.

V4 opplyser i avhør hos Spesialenheten at hun bor i Hegermanns gate og så gjennom vinduet at en politibil stanset i venstre kjørefelt like etter busstoppen. Så løp en politimann over gaten med "løftet hånd" mens han skjøt to skudd. "Hun registrerte en ambulanse i synsfeltet men hadde ingen tanke om at den var mål for skuddene". Hun så ikke andre mennesker i gaten under dette. Noe senere hørte hun flere skudd.

V3 opplyser i avhør hos Spesialenheten at han arbeidet på bakeriet Backstube denne dagen og at det var ca. 18-20 mennesker i lokalet da de hørte sirener og deretter skyting. Alle ble redde og søkte dekning. De åpnet også døren mot bakgården slik at de kunne være der. Et prosjektil ble senere funnet i vinduet som vender ut mot Hegermanns gate.

V1 opplyser i avhør hos Spesialenheten at hun var på jobb i Hegermanns gate. Bygningen ligger i vegkrysset Hegermanns gate/Vogts gate. Hun så vestover mot Trøndergata, og at en ambulanse kjørte inn i Hegermanns gate for så å stanse ved bussholdeplassen. En uniformert politibil kom etter, passerte ambulansen, og stanset foran den. Hun mener at ambulansen begynte å snu i vegbanen og at politimannen da gikk ut av bilen og skjøt to skudd mot ambulansen som var på motsatt side av veggen. Han skjøt på skrå mot sørsiden av veggen. Ambulansen snudde og kjørte fort gjennom vegkrysset og mot Omsens gate. Politimannen hoppet da inn i bilen igjen og kjørte etter ambulansen. Hun mener at det var andre mennesker i gaten under dette.

Kripos tok noe senere beslag i tilsammen fem 9 mm patronhylser og to prosjektiler i Hegermanns gate. Tre patronhylser ble funnet på sørsiden av veien inntil fortauskanten utenfor Hegermanns gate 5a. De to andre patronhylsene ble funnet på nordsiden av gaten utenfor Trøndergata 1A. Den ene hylsen lå på fortauet mens den andre lå inntil fortauskanten. Et prosjektil lå i Hegermanns gate utenfor busskuret ved Vogts gate 52B. Det andre prosjektilet ble funnet nede i bunnen av et to-lags vindu i kafeen Backstube i vegkrysset med Vogts gate. Skaden i vindusruten som vendte nordover og inn i Hegermanns gate var ca. 1,76 meter over bakken og 3,48 meter fra hjørnet på bygningen mot Vogts gate. Skaden i ruten var 12,5 cm bred og 11,5 cm høy.

Politiets videre forsøk på å stanse ambulansen ved bruk av tjenestebiler

Etter at ambulansen hadde passert B og A, forklarer politibetjentene C og E at de fortsatte forfølgelsen av den videre østover i Hegermanns gate og mot rundkjøringen ved Torshovoksen.

Politibetjent I forklarer at han kjørte sivil tjenestebil og var sammen med politibetjent D og politiførstebetjent G denne dagen. De var alle sivilt kledd og hørte på meldingene på sambandet om det som skjedde. De skjønte derfor at ambulansen måtte stanses. De kjørte Hegermanns gate vestover og var i rundkjøringen ved Torshovoksen da de oppdaget at ambulansen kom mot dem. I stanset bilen i eget kjørefelt og varslet ved bruk av blålys at ambulansen skulle stanse. Ambulansen kjørte rett mot dem i høy hastighet, men «vrenget» plutselig til venstre og passerte på deres høyre side med noen centimeters klaring slik at det "ristet" i bilen deres av

lufttrykket. Ambulansen kjørte så inn i et høyt vegarbeidsgjerde som stod på fortauet til høyre for dem og fortsatte videre østover.

Politibetjentene C og E opplyser at de fulgte etter ambulansen som kjørte på venstre side i rundkjøringen med Torshovoksen. Etter å ha passert den sivile politibilen kjørte den inn i et sikringsgjerde som stod på fortauet. Ambulansen dro med seg dette videre og mistet hastighet. C kjørte da politibilen inn i bakenden på ambulansen for å stanse den. Ambulansen fikk sleng og skrenset helt rundt slik at de stod "front mot front". C fortsatte å kjøre inn i sjåførsiden på ambulansen og opplyser at han da så ambulansesjåføren var «vill i blikket». E trakk pistolen sin for å gå ut, men ambulansen klarte å passere dem på venstre side av patruljebilen. C snudde bilen og gjenopptok forfølgelsen som gikk samme vei tilbake.

Kripos tok noe senere beslag i skyvedør og en stor hvit plastplate fra førersiden på ambulansen. Dette lå på/ved fortauet utenfor Hegermanns gate 18.

Politibetjent I og kollegaene forklarer at de ventet i bilen i Hegermanns gate like vest for Torshovoksen for å kunne kjøre inn i ambulansen uavhengig av hvor i rundkjøringen den eventuelt måtte returnere. Ambulansen kom tilbake og I kjørte inn i førersiden på den da den passerte. Men fordi ambulansen var stor og tung mens de selv hadde lettere bil og lav hastighet, klarte de ikke å stanse den. Politibetjentene D og G var på vei ut av bilen for eventuelt å bruke pistolene sine, men de rakk ikke dette før ambulansen fortsatte videre vestover.

Politiets skudd i Omsens gate

I mellomtiden hadde A og B snudd patruljebilen i Hegermanns gate, fulgt litt etter ambulansen, og på avstand observert mot rundkjøringen ved "oksen". De skjønnte at ambulansen returnerte og parkerte politibilen med fronten på fortauet ca. 20 meter inn i Omsens gate. Begge gikk ut av bilen, og stod på fortauet ved passasjersiden og ventet. Ambulansen kom i Hegermanns gate tilbake og svingte inn i Omsens gate. Der kjørte den rett inn i bakenden på politibilen deres og ble stående og «stange» inn i denne.

Like etter kom «operativ lederbil» fra Helsevesenet og kjørte inn i bakenden på ambulansen for å sperre den. Her var V7 sjåfør og V6 var passasjer. De forklarer at de var på ambulansestasjonen i Storgata da de hørte på sambandet at kollegaene noe tidligere hadde blitt truet til å gi fra seg ambulansen. De rykket ut og fulgte deretter med på politiets forfølgelse i BAPS. De kjørte Hegermanns gate østover da de så ambulansen komme dem i møte. De var enige om at de måtte prøve å stanse ambulansen og fortsatte med å kjøre den i møte selv om de fryktet "front mot front" kollisjon. Like før de møttes tok ambulansen til høyre og nordover i Omsens gate. De fulgte etter og så den kjøre inn i bakenden på en parkert politibil som stod der. V7 kjørte da inn i ambulansen bakfra for å blokkere den.

Politibetjentene A og B opplyser at de trakk pistolene sine og gikk mot passasjerdøren på ambulansen. B skjøt 3-4 skudd mot ambulansens høyre fordekk og opplyser at han fortsatt fryktet at sjåføren kom til å drepe noen. Så siktet han på sjåføren med pistolen og ropte "Stans bilen – kom ut – ellers blir du skutt!" e.l. Samtidig så han etter våpen inne i ambulansen og åpnet passasjerdøren for bedre innsyn. A stod ved siden av ham og siktet også på sjåføren. B mente at det var så viktig å hindre at sjåføren fikk kjøre videre i ambulansen at han vurderte å skyte ham i hodet. Han ble imidlertid oppmerksom på at det kom en bevæpnet kollega på sjåførsiden som

var i skuddlinjen hans. B trakk seg derfor litt bakover for ikke selv å stå i skuddlinjen fra kollegaen.

A forklarer at han var ved B og at han selv også siktet på sjåføren med pistolen sin. Det var imidlertid for risikabelt å skyte mot sjåføren da det kom en kollega på andre siden av bilen. Derfor trakk også A seg noe tilbake.

C forklarer at han og E ankom stedet og stanset rett bak «operativ lederbil» fra helsevesenet. Han nærmet seg førersiden av ambulansen ved å gå i skjul bak parkerte biler på motsatt side av veien. Han rettet pistolen mot førersiden av ambulansen og forsøkte å anrope sjåføren uten at han responderte. Samtidig ble det skutt flere ganger på passasjersiden. Ambulansen beveget seg og han skjøt selv ett skudd i venstre fordekk og ett skudd i venstre bakdekk på den. Til tross for dette klarte sjåføren å kjøre seg ut av situasjonen og fortsette videre nordover i Omsens gate. E hadde også kommet til og var noe bak ham.

V7 opplyser at han så politiet skyte mot ambulansen på passasjersiden og at politimennene deretter trakk seg litt tilbake. Han trodde at det ble skutt tilbake mot politiet og hoppet derfor ut av bilen for å søke dekning. Da så han at politiet også kom opp på venstre side av ambulansen og skjøt mot den.

V6 forklarer at han så at politiet gikk bort til ambulansen og skjøt to-tre skudd mot den. V7 forlot så førersetet mens han selv ble værende i bilen. Så klarte ambulansen å kjøre seg ut av blokkeringen deres. V6 flyttet seg da over i førersetet for å følge etter ambulansen.

Politibetjent I opplyser at de også forfulgte ambulansen i Hegermanns gate og at de tok den igjen i Omsens gate. D og G hadde pistolene klare og gikk ut av bilen. I hørte to skuddsalver, men så ikke hvem som skjøt eller hvor det ble skutt fra. G og D forklarer at de også hørte skytingen og at det var politimenn på begge sider av ambulansen. D så like etter at en politimann skjøt i fordekket og deretter i bakdekket på ambulansen.

V5 opplyser i avhør hos Spesialenheten at hun akkurat hadde parkert vest i Omsens gate for å lade bilen sin da det plutselig var flere personer som løp i gaten. Så passerte en ambulanse i Hegermanns gate i retning mot Torshovoksen. Så kom en «Hundepatrulje» og stanset rett foran bilen hennes. De signaliserte at hun måtte komme seg vekk. V5 krysset da gaten vestover og la seg i skjul inne i en busk. Kort tid etter hørte hun flere skudd – antakeligvis fire skudd i rask rekkefølge. Hun følte at det var to skudd rett bak henne og to skudd rett foran henne. Hun var sikker på at det ble skutt mot henne og hun var livredd. Hun lå i skjul helt til hun hørte at noen snakket i samband ved Hegermanns gate. Hun oppsøkte disse personene og ble så tatt hånd om.

Et videopptak fra en Tesla som stod parkert i Omsens gate på aktuelle tidspunkt viser at en uniformert politibil kom fra Hegermanns gate og stanset i eget kjørefelt i Omsens gate. To polititjenestepersoner gikk ut av bilen. Like etter ses ambulansen i Hegermanns gate og at den svingte inn Omsens gate. Ambulansen kjørte så inn i politibilen som stod parkert med bakenden ut i gaten. Umiddelbart etter høres fire raske skudd, men hvem som skjøt eller hvor det ble skutt fra fremkommer ikke. Omtrent 10 sekunder senere ble passasjerdøren på ambulansen åpnet. Like etter rygget ambulansen bakover og ut av bildet. Ca. fem sekunder etter at passasjerdøren ble åpnet kjørte ambulansen noe

fremover og kom inn i bildet igjen. Da høres to skudd i rask rekkefølge, men det fremkommer ikke hvem som skjøt eller hvor det ble skutt fra.

V10 filmet hendelsen fra takterrassen sin. Opptaket viser aktuelle biler og to uniformerte polititjenestepersoner ved passasjerdøren på ambulansen. Så kom en polititjenesteperson på motsatt side av vegen (vestsiden) og nærmet seg førersiden på ambulansen. Ambulansen kjører noe tilbake og fremover igjen. Polititjenestepersonene som var ved passasjerdøren flyttet seg da ut av opptaket. Polititjenestepersonen på førersiden nærmet seg ambulansen med strake armer og det høres to skudd.

Videoopptaket i Teslaen viser avslutningsvis at ambulansen passerer like foran den og fortsetter nordover mot Krebs' gate. Samtidig ses flere personer løpe i samme retning.

Kripos tok noe senere beslag i til sammen fem patronhylser i Omsens gate. En patronhylse lå på fortauet og to på gressplen like utenfor nr. 9. Spesialenheten bemerker for ordens skyld at én tomhylse mangler, jf. nærmere om dette særlig på side 13 og 14. De to andre tomhylsene ble funnet omtrent midt i veien utenfor samme adresse.

Politiets skudd i Krebs' gate

Ambulansen kjørte videre nordover Omsens gate og tok til høyre inn i Krebs' gate. Etter kort tid svingte den til venstre og kjørte inn i en stor gitterport i inngangstunellen til nr. 18.

Politibetjent D løp etter ambulansen da han så at den hadde "problemer" etter skuddene i Omsens gate. Han kom først frem til ambulansen. D opplyser at det på sjåførsiden av ambulansen var noen søppeldunker i metall som han søkte dekning bak. Han trakk pistolen og ropte «Bevæpnet politi!». Han fryktet at sjåføren ville komme ut med hagla eller rømme ut passasjerdøren. Ambulansen beveget seg noe frem og tilbake og sjåføren "styrte med et eller annet". D skjøt flere skudd mot førerdøren for å treffe benene til sjåføren og ropte på nytt «Bevæpnet politi!». Sjåføren overga seg ikke og D beveget seg litt for å få bedre innsyn uten at han så hva sjåføren gjorde. Derfor skjøt D tre nye skudd mot førerdøren. Han skjøt i tre omganger og mener han skjøt til sammen 10 skudd mot dette området på ambulansen for å treffe sjåføren i benene. Like etter at han hadde skutt det siste skuddet kom en sivil tjenestebil og kjørte inn i ambulansen bakfra for å sperre den.

V6 var sjåfør på operativ lederbil fra Helsevesenet og hadde tatt med seg politiførstebetjent G som var til forts. G opplyser at de først kjørte inn i ambulansen bakfra noen ganger før de parkerte noe til høyre for å sperre den. V6 opplyser at det så kom en annen tjenestebil fra politiet og sperret ambulansen bakfra. G hoppet ut og løp mot passasjersiden på ambulansen. Da hørte han at det ble skutt to-tre ganger. Han visste at D var på førersiden, men han visste ikke hvem som skjøt. G så at vinduet i passasjerdøren var borte eller rullet ned. Han rettet våpenet inn i bilen og mot sjåføren som så dette og ropte "Skyt meg, skyt meg, drep meg!" mens han hadde et "vilt blick". Sjåføren forsøkte også å ta pistolen til G før han begynte å lete rundt seg i førerhuset. Da kom en kollega og brukte pepperspray på sjåføren mens G fortsatt sikret ham med pistolen sin.

Politibetjent J hadde kjørt fra moren med barnevognen og ankommet Krebs gate 18. Han gikk til passasjersiden og så at G og flere andre politimenn sikret på sjåføren for å sikre ham. De skulle pågripe sjåføren som fortsatt ikke hadde overgitt seg

og J bruke pepperspray på ham for å forhindre at han kjørte videre eller tok til våpen.

Politibetjent C opplyser at han først gikk til passasjersiden på ambulansen før han gikk over på sjåførsiden for å bistå kollegaene der. De fikk ikke åpnet førerdøren da den var skadet. Førervinduet på ambulansen ble knust med en batong og C stakk hånden sin inn for å åpne døren uten å lykkes med det. Etter at det ble brukt pepperspray mot sjåføren strakk han opp armene. C og noen andre tjenestepersoner fikk da tak i armene hans og dro ham ut gjennom førervinduet. Han ble påsatt håndjern og undersøkt for eventuelle skuddskader. Etter hvert ble han hentet av en ambulanse og fremstilt for lege.

Videoopptaket fra Teslaen som stod parkert i Omsens gate viser at flere biler fulgte etter ambulansen idet den kjørte fra stedet. Idet politibilen som hadde blitt påkjørt bakfra av ambulansen begynte å kjøre videre, høres det fem skudd i rask rekkefølge. Omtrent fem sekunder senere høres to skudd i rask rekkefølge. Ca. ti sekunder senere høres tre skudd i rask rekkefølge. Hvem som skyter eller hvor det skytes fra fremkommer ikke.

Et videoopptak av V11 fra en leilighet ved inngangspartiet i Krebs' gate 18 viser at ambulansen stod med fronten inn mot portrommet. Omtrent syv sekunder senere høres fem raske skudd og at det kom andre biler bort til ambulansen. Spesialenheten bemerker her at fem skudd mangler i forhold til det som høres på videoopptaket fra Teslaen, jf. nærmere om antall skudd mv. på side 13 og 14.

Et videoopptak gjort av V12 fra en leilighet ved vegkrysset ved Omsens gate viser ryggen på en mann som rettet våpen mot ambulansen. Kort tid etter ser man politimannen gå nærmere ambulansen og det høres tre skudd i rask rekkefølge. Spesialenheten bemerker her at syv skudd mangler i forhold til det som høres på videoopptaket fra Teslaen, jf. nærmere også her om antall skudd mv. på side 13 og 14.

Fra et videoopptak på NRK Nyheter ser man at sjåføren dras ut av førervinduet på ambulansen.

Kripas undersøkelser

Kripas foretok åstedsundersøkelsen i Krebs' gate 18 mens ambulansen fortsatt stod med fronten inn i bygningen på høyre side av portrommet. Til venstre for bilen var det tre metallkontainere for søppel som var fastmontert i bakken. Avstanden mellom disse og ambulansen var henholdsvis 2,2 meter, 4,0 meter og 5,9 meter. Kontainerne var omtrent én meter høye. I området mellom kontainerne og ambulansen ble det gjort funn av ni patronhylser. Disse lå mellom 0,4 og 5,6 meter fra ambulansen. Spesialenheten bemerker her at en patronhylse mangler, jf. nærmere om dette særlig på side 13 og 14.

På utsiden av ambulansens førerdør var det fire innskuddsåpninger etter prosjektiler. Tre prosjektiler hadde gått gjennom førerdøren og inn i førersetet/kupeen, mens det fjerde hadde stanset i «oppbevaringslommen» på førerdøren. Det var videre en inntrykksskade ved dørhåndtaket etter et prosjektilanslag hvor også prosjektilet ble funnet.

I b-stolpen på ambulansens førerside var det fem innskuddsåpninger. Fire av disse prosjektilene gikk videre inn i førerdelen på ambulansen, mens det femte hadde stanset i montasjen/basen som førersetet var festet til.

I ambulansens venstre forskjerm ble det funnet en innskuddsåpning, men det var ikke mulig å si noe om hvor prosjektilet deretter hadde gått.

I venstre fordekk ble det funnet to innskuddsåpninger, men ingen prosjektiler.

Ambulansen manglet hele venstre skyvedør.

I a-stolpen på passasjersiden ble det påvist en innskuddsåpning. Prosjektilet hadde videre gått gjennom dashbordet og inn i kupeen.

Det ble videre funnet en skuddskade i rattstammen som ved "sonding" var forenlig med et skudd fra/gjennom vindusåpningen i passasjerdøren (vinduet var åpent). Prosjektilet gikk gjennom rattstammen, førerdøren, og deretter gjennom utvendig speil på førersiden.

I høyre fordekk ble det funnet én innskuddsåpning og tre prosjektiler. Kripas har opplyst at det er vanskelig å påvise innskuddsåpninger i bildekk slik at antall treff kan være høyere.

Kripas kunne ikke med sikkerhet konkludere om prosjektilet funnet mellom de to vinduslagene til kafe Backstube hadde truffet annet materiale og rikosjettert før det traff vinduet. Det ble imidlertid bemerket at prosjektilet hadde spor av et sort materiale som ikke lot seg identifisere.

Kripas har ikke foretatt individuell sporsammenligning av prosjektilene som er funnet i saken fordi disse var så vidt mye deformert. Det ble videre opplyst at det er vanskelig å sammenligne eventuell spor fra prosjektiler med pipen/løpet på denne pistolmodellen for å avklare om dette prosjektilet stammer fra denne pistolen.

Til sammen har Kripas påvist minst 15 skader i ambulansen, men påpekt at antall treff kan være høyere da det er skutt flere ganger mot bilens dekk.

Det er gjort funn av til sammen 19 patronhylser. Kripas mener at de tre patronhylsene som ble funnet på sørsiden av Hegermanns gate stammer fra samme pistol (beslag A). De to patronhylsene som ble funnet på nordsiden av Hegermanns gate stammer også fra samme pistol (beslag B) – noe som igjen er samsvarende med de tre patronhylsene som ble funnet på fortauet og gresset i Omsens gate. Videre opplyses det at de to patronhylsene som lå i veien i Omsens gate kommer fra samme pistol (beslag C). Til slutt fremkommer at de de ni patronhylsene som ble funnet i Krebs gate kommer fra samme pistol (beslag D).

Det er videre sikret til sammen 39 ubrukte 9 mm patroner fra de fire beslaglagte pistolene.

Spesialenheten bemerker at fra pistolen som A brukte har Kripas sikret tolv patroner. Under forutsetning av at magasinet var fulladet før bruk med femten patroner og det ikke var en patron (ekstra) i kammeret før bruk, mangler tre patroner.

Fra pistolen som B brukte er sikret ni patroner. Under forutsetning av at magasinet var fulladet med femten patroner og det ikke var en (ekstra) patron i kammeret før bruk, mangler seks patroner.

Fra pistolen som C brukte er det sikret tretten patroner. Under forutsetning av at magasinet var fulladet med femten patroner og det ikke var en patron (ekstra) i kammeret før bruk, mangler to patroner.

Fra pistolen som D brukte er det sikret fem patroner. Under forutsetning av at magasinet var fulladet før bruk med femten patroner og det ikke var en patron (ekstra) i kammeret før bruk, mangler ti patroner.

Kripos har prøveskutt de fire pistolene i saken. De funksjonerte normalt og avtrekksvekten lå også innenfor normalen for denne pistolmodellen.

Spesialenheten legger til grunn at det ble skutt til sammen 21 ganger i saken og at det ble brukt ekspanderende tjenesteammunisjon. Det er således to tomhylser som ikke er funnet.

Politiets avhør av X

X bekrefter å ha truet politiet med haglen – som ikke var ladd, og at han deretter kjørte av sted i ambulansen. Da han kom til Torshov dukket det opp «... en masse politibiler. Jeg blir skutt på. Jeg blir rambukka, hele tiden. Og dekkka blir skutt i stykker». Han forklarte også at noen kjørte inn i ambulansen slik at den snurret rundt, og han plutselig kjørte nedover igjen. Videre hadde han «ikke noe særlig god kontroll på bilen». Da han kom opp til Torshov igjen ble han rambukka på ny, sperret inne, og pågrepet. Han opplyser å ha hatt skytevåpen for å forsvare seg med og at han fryktet en konkret gjeng. Derfor hadde han også en skuddsikker vest merket «POLITI». X sier han denne dagen «... hadde det helt fint, jeg, inntil jeg ble skutt på av dere. Jeg hadde det helt fint til politiet kom. Jeg var redd for å bli tatt. Jeg ville bare komme meg unna...» . Om fotgjengere opplyser X at han husker best hun med barnevogna. «Jeg hadde null kontroll på den jævla bilen. Den var skutt i stykker, rambukka. Ikke sant, jeg svingte ikke opp på det jævla fortauet. Den hadde null kontroll».

Spesialenhetens vurdering

Spesialenheten for politisaker har som oppgave å etterforske saker som gjelder spørsmålet om ansatte i politiet og påtalemyndigheten har begått en straffbar handling i tjenesten, jf. påtaleinstruksen § 34-1 første ledd.

Spesialenheten vil vurdere om det var et straffbart forhold i tjenesten av de fire tjenestepersonene som har status som siktet i saken å skyte mot ambulansen eller sjåføren av ambulansen i ovenfor beskrevne situasjoner.

Straffesaken avgrenses således mot de av politiets tjenestepersoner som besluttet at det var grunnlag for bevæpning med skytevåpen, utrykningskjøring med forfølgelse av kjøretøy, og tvangsmessig stans av kjøretøy. Saken avgrenses videre mot de tjenestepersonene som fysisk forfulgte ambulansen med utrykningskjøring og/eller forsøkte å foreta tvangsmessig stans av den ved forsettlig påkjørsel. Spesialenheten har av den grunn derfor ikke anmodet om utvidet mandat til å etterforske den sivile sjåføren av helsevesenet motorvogn "Operativ leder" som foretok en forsettlig påkjørsel av ambulansen i Omsens gate. Spesialenheten vil på bakgrunn av etterforskningsmaterialet likevel bemerke at det ikke er noe som tyder på at sjåførens opptreden representerer en straffbar handling.

Spesialenheten vil nedenfor likevel kort begrunne dette standpunktet med å vise til gjeldende bestemmelser og beskrive den faktiske situasjonen som viser at disse handlingene var rettmessige. Hele tidsforløpet i saken beskrives også fordi dette utgjør et viktig grunnlag i Spesialenhetens vurdering av om det var straffbart å skyte mot ambulansen og/eller ambulansesjåføren under forfølgelsen og ved pågripelsen. Spesialenheten avgrenser til slutt saken mot det forhold at politiet brukte pepperspray mot X under pågripelsen og han ble påsatt håndjern da det er klart at dette var lovlig tjenesteutøvelse.

Som det fremkommer ovenfor forfulgte flere polititjenestepersoner ambulansen over noe tid og over en lengre distanse. Bakgrunnen for dette var oppdragsleders og operasjonsleders ordre om bevæpning og om å forfølge ambulansen. Grunnlaget for avgjørelsene var at X hadde truet ambulansen til seg ved bruk av en hagle og så kjørt fra Shell stasjonen i høy hastighet.

I våpeninstruksen fremgår at bevæpning med skytevåpen ifølge § 3-2 første ledd bokstav a kan skje når omstendighetene gir grunn til å tro at tjenestepersonene kan komme til å stå overfor en særlig farlig situasjon for dem eller andre. Beslutning om bevæpning treffes av operasjonsleder eller politisjef, jf. § 3-3 første ledd bokstav a.

I instruks om utrykningskjøring og forfølgelse av kjøretøy fremkommer i pkt. 2.2 at utrykningskjøring bare kan foretas når det er nødvendig for å redde liv, begrense skade, sikre viktige bevis, pågripe person eller for å beskytte viktige samfunnsinteresser. I pkt. 3.2 heter det at forfølgelse som innebærer utrykningskjøring bare kan skje når det vurderes forsvarlig og ubetinget nødvendig. Forfølgelse må hele tiden veies opp mot den trafikkfare man utsetter seg selv og andre for. Ifølge pkt. 3.3 skal bilforfølgelsen straks avbrytes dersom det anses uforsvarlig å fortsette. Det forfulgte kjøretøy kan i stedet følges på avstand for å observere hvor det tar veien. I pkt. 5.1 heter det at utrykningskjøring om mulig besluttes av operasjonsleder.

I instruks om tvangsmessig stans av kjøretøy pkt. 1 fremkommer blant annet at operasjonsleder har kompetanse til å beslutte bruken av dette maktmidlet. Dersom det ikke er mulig tilligger kompetansen overordnet i patruljen. Videre må lempeligere midler forges være forsøkt eller så må det være åpenbart at de ikke vil føre frem. Midlet er bruk av spikermatte, vegsperring eller forsettlig påkjørsel, og valget av middel må stå i forhold til alvorlighetsgraden i aktuelle situasjon. Skadevirkninger skal søkes begrenset. I pkt. 4 om forsettlig påkjørsel fremkommer at dette maktmidlet bare kan benyttes for enten å hindre tap av menneskeliv eller alvorlig personskade, for å sikre umiddelbar pågripelse, for å sikre viktige bevis, eller for å sikre viktige samfunnsinteresser.

Spesialenheten mener at dette viser at det var et faktisk og rettslig grunnlag for å beslutte bevæpning, forfølgelse med utrykningskjøring og tvangsmessig stans av ambulansen.

Politiets bilforfølgelse i Åsengata

Politibetjent J forklarer at han kjørte alene i en uniformert tjenestebil idet meldingene om ambulansekapringen, bevæpningsordren og beskjeden om at ambulansen måtte stanses gikk ut på sambandet. Han kjørte Nordkappgata sørøstover og varslet utrykningskjøringen med blålys da han oppdaget at ambulansen kom mot ham og deretter svingte brått til venstre og vestover i Lammers gate hvor den økte hastigheten. J fulgte etter, skrudde på sirenene, og lå omtrent en billengde bak ambulansen som kjørte i ca. 60-70 km/t. Underveis kjørte sjåføren av ambulansen bort i biler som

stod parkert langs veien. J mener at sjåføren kjørte "kontrollert" men med svært høy hastighet. Sjåføren kuttet svingen inn i Åsengata men kom likevel bort i siden på noen biler som stod parkert på høyre side. Plutselig svingte ambulansen brått til høyre, opp på fortauet, og rett mot et eldre ektepar som fikk kastet seg til siden og unngikk påkjørsel. Etter dette la J seg noe lengre bak ambulansen. Han mener videre at sjåførens påkjørsel av barnevognen like etter - og nesten påkjørselen av moren, skjedde på tilsvarende måte.

Politibetjent K var også vitne til denne hendelsen. Hun mener at det ikke var hindringer i vegen for ambulansen og at den tilsynelatende bevisst kjørte opp på fortauet og rett på barnevognen. Hun så også at politiets patrulje fulgte etter ambulansen og at blålysene ble skrudd av etter påkjørselen.

V9 så samme hendelse og har forklart at ambulansen kjørte inn på fortauet og at den traff barnevognen. Han forklarer intet spesielt om politiets forfølgelse av ambulansen.

X forklarer til politiet at han ikke kjørte opp på fortauet med vilje, men at «Jeg hadde null kontroll på den jævla bilen. Den var skutt i stykker, rambukka. Ikke sant, jeg svingte ikke opp på det jævla fortauet.»

Spesialenheten bemerker etter dette at J har forholdt seg til instruks for utrykningskjøring og forfølgelse av kjøretøy, og at det således ikke er grunnlag for å behandle spørsmålet om han har begått en straffbar handling i tjenesten.

Etter at ambulansen forlot Åsengata kjørte den sørover Vogt gate og noe senere østover Hegermanns gate. Ambulansen ble da forfulgt av patruljen med politibetjentene C og E. Det er ikke holdepunkter i saken for at deres forfølgelse kan ha vært i strid med gjeldende instruks om dette, og dette forholdet behandles derfor ikke.

Felles innledning om politiets skudd

Skuddene fra politibetjent A i Hegermanns gate og skuddene fra politibetjent D i Krebs gate, var rettet mot sjåføren av ambulansen for å treffe ham. Forholdene blir nedenfor å vurdere som mulig overtredelse av straffeloven §§ 274, jf. 273 om grov kroppsskade. Siden X ikke ble truffet anses dette som forsøkshandlinger, jf. straffeloven § 16. Spesialenheten mener at det å skyte mot en annen person med en 9 mm pistol uten å treffe vedkommende, objektivt sett er å anse som en overtredelse av ordlyden i nevnte straffebestemmelser. Siden A og D begge ønsket å treffe sjåføren er også kravet til subjektiv skyld i forhold til nevnte straffebestemmelser til stede i saken, jf. straffeloven § 22 om dette. Spørsmålet blir da videre om de handlet i nødverge, jf. straffeloven § 18 om dette.

Skuddene fra politibetjent B i Hegermanns gate, og skuddene fra B og C i Omsens gate, var rettet mot ambulansen som sådan og ikke sjåføren. Disse handlingene er vurdert som mulig overtredelse av straffeloven § 171 om grov tjenestefeil. For politibetjent B er det også grunn til å vurdere skuddene hans i Hegermanns gate som mulig overtredelse av straffeloven § 188 om uforsvarlig opptreden med skytevåpen idet Spesialenheten mener at det var prosjektilet fra hans pistol som traff vindusruten på bakeriet Backstube. For det tilfelle at det beviselig foreligger en objektiv og subjektiv overtredelse av en av disse straffebestemmelsene, vil Spesialenheten vurdere om det i så fall ble handlet i nødverge.

Det vises til at en handling som beviselig utgjør en overtredelse av ordlyden i en straffebestemmelse, også må være rettstridig for å kunne straffes. Det foreligger en alminnelig rettstridsreservasjon i norsk strafferett. Lovligheten av foretatte må i visse situasjoner vurderes etter straffeloven § 18 om nødverge. Dersom samtlige vilkår for nødverge er oppfylt, vil handlingen ikke være rettstridig men rettmessig og lovlig. Spesialenheten anser på bakgrunn av tidligere praksis og tidligere avgjørelser fra riksadvokaten at det er riktig at spørsmålet om lovligheten av politiets opptreden vurderes med utgangspunkt i straffelovens bestemmelse om nødverge.

Straffeloven § 18 oppstiller tre vilkår for at en nødvergehandling skal foreligge:

- For det første må den som utøver nødvergehandlingen være utsatt for et rettstridig angrep.
- For det annet må handlingen ikke gå lenger enn nødvendig.
- Endelig må nødvergehandlingen ikke åpenbart gå utover hva som er forsvarlig.

Forsvarlighetskravet gir anvisning på en helhetsvurdering der sentrale momenter er hvor farlig angrepet er, hva slags interesse angrepet krenker og angriperens skyld. Det følger av dette blant annet at dersom angrepet kan avverges med mindre kraftige midler eller på annen måte, må en nøye seg med det.

Ved vurderingen av om vilkårene for nødverge er til stede, er det naturlig å se hen til det rettslige rammeverket som gjelder for politiets tjenesteutøvelse. Hvordan polititjenesten skal utføres og hvordan makt kan brukes er regulert i politiloven § 6 og politiinstruksen §§ 3-1 og 3-2.

Etter politiloven § 6 fjerde ledd kan politiet bruke makt under tjenesteutførelsen i den utstrekning det er nødvendig og forsvarlig. Av politiloven § 6 andre ledd fremgår at de midler som anvendes må være nødvendige og stå i forhold til situasjonens alvor, tjenestehandlingens formål og omstendighetene for øvrig.

Bestemmelser i våpeninstruksen som er særlig relevant:

§ 4-3 om "Vilkår for bruk av skytevåpen"

(1) Skytevåpen kan bare brukes når det er absolutt nødvendig og hvor lempeligere midler forgeses har vært forsøkt eller åpenbart ikke vil føre frem, i situasjoner hvor

- a) tjenestepersonen selv eller andre trues med eller utsettes for en grov voldshandling eller annen grov integritetskrenkelse, og bruk av våpen fremstår som nødvendig for å hindre tap av menneskeliv eller alvorlig personskade, eller
- b) ...

Fremgangsmåten ved bruk av skytevåpen reguleres i våpeninstruksen § 4-2. I første ledd fremkommer at politiet, før eventuell bruk og når omstendighetene tillater det, skal tilkjenne seg, de skal oppfordre gjerningspersonen til å følge gitte pålegg, og at det skal advares om at skytevåpen kan bli brukt. I annet ledd fremkommer at politiet, hvis det er tid og taktisk forsvarlig, skal det først avfyres varselskudd. Varselskudd kan bare avfyres når vilkårene for rettet skudd etter § 4-3 er oppfylt, og skal rettes slik at det ikke oppstår personskade. Politiet skal "så langt det er mulig, ha slik kontroll med omgivelsene at tredjeperson ikke skades."

Felles for samtlige forhold som skal vurderes av Spesialenheten i saken er at den strafferettslige bedømmelsen av disse forholdene må bygge på de strafferettslige bevisvurderingsprinsippene. Et sentralt prinsipp er at enhver rimelig og fornuftig tvil

skal komme mistenkte til gode. Dette innebærer at det alternativ som er mest gunstig for mistenkte må legges til grunn ved tvil om faktum. Videre må spørsmålet om straffansvar vurderes ut fra en samlet vurdering av hvordan situasjonen der og da fortonet seg for de aktuelle tjenestepersonene, jf. straffeloven § 25 om faktisk uvitenhet. I annet ledd bestemmes at dersom uvitenheten er uaktsom, "straffes handlingen når uaktsomt lovbrudd er straffbart". Disse prinsippene gjelder generelt i strafferetten og ikke bare for politiet.

Skuddene fra politibetjent A i Hegermanns gate

Politibetjent A forklarer at ambulansen unnlot å stanse selv om patruljen hadde tatt oppstilling i veien og gått ut av bilen for å markere dette. Sjøføren kjørte rett mot politibetjent B og ham selv der de stod ved patruljebilen. A mener at det var mange andre personer til stede i byens sentrum på dette tidspunktet og at det således ikke var tilstrekkelig å skyte mot dekkene på ambulansen for å stanse den. A mener at det i denne situasjonen var riktig å skyte mot sjåføren for å stanse ham. A var i en presset situasjon og måtte ta denne avgjørelsen i løpet av noen få sekunder. Han krysset vegen for å unngå påkjørsel og skjøt tre skudd mot sjåføren idet han passerte på noen meters avstand. A siktet "lavt" på ambulansen for å treffe den med skuddene sine og mente det således var tilstrekkelig sikker bakgrunn for å skyte. Dessuten hadde han sett at det ikke var andre mennesker på motsatt side av veien.

Spesialenheten mener at slik ambulansen ble brukt av X må den anses som et særlig farlig redskap med et betydelig fare og skadepotensiale. Dette gjelder både i forhold til A selv, B og andre personer i byens sentrum. Xs kjøring med ambulansen anses derfor som et rettstridig angrep.

Spørsmålet blir om A ved dette "gikk lenger enn nødvendig", jf. § 18 første ledd bokstav b). Her må andre potensielle og mildere handlingsalternativer som ville forhindre angrepet, kunne utelukkes.

Spesialenheten tar her utgangspunkt i As egen forklaring om dette. Spesialenheten foretar deretter en rettslig og objektiv vurdering – med bakgrunn i siktedes oppfatning av situasjonen - av om nødvergehandlingen (forsvarshandlingen) var nødvendig og om den var forsvarlig i aktuelle situasjon.

Spesialenheten mener at politibetjent A ikke kan bebreides for å ha avfyrt tre skudd på relativt kort hold mot sjåfør X. Det vises til Xs tidligere opptreden og nå kjørte han ambulansen rett mot politibetjentene A og B i Hegermanns gate. X ønsket således ikke å stanse for politiet og overgi seg, men fortsette videre rundt i byens sentrum. For å unngå at begge politibetjentene skulle bli påkjørt, gikk A over vegen og bort fra B og patruljebilen. A skjøt mens han krysset vegbanen for å unngå påkjørsel. Han skjøt på kort hold og siktet "lavt" på ambulansen for å være mest mulig sikker på å treffe den. Han hadde også sett at det ikke var andre mennesker på motsatt side av veien. Spesialenheten mener videre at det ikke var tid og anledning for A til å benytte andre og mildere handlingsalternativer for å hindre Xs videre kjøring med ambulansen og at det var heller ikke tid til å skyte varselskudd og se om det hadde tiltenkt virkning.

Spesialenheten mener at denne situasjonsbeskrivelsen også viser at As handling heller ikke "åpenbart" gikk utover det som var forsvarlig. Det legges her til grunn at angrepet var meget farlig, at det rettet seg mot flere mennesker og at angriperen utviste høy grad av skyld.

Spesialenheten finner etter dette at vilkårene for nødverge var til stede og at As opptreden med å skyte flere skudd mot X var rettmessig, dvs. lovlig.

Siden etterforskningsresultatet med særlig styrke viser at det ikke har skjedd en straffbar handling henlegges saken for politibetjent A som intet straffbart forhold anses bevist.

Skuddene fra politibetjent B i Hegermanns gate

Også politibetjent B opplyser at han oppfattet sjåførens opptreden med å kjøre rett mot dem som et angrep mot politipatruljen og mot andre personer i byen. B opplyser at han ble stående på stedet og at han hadde relativt "god kontroll" idet han skjøt to skudd mot ambulansens venstre fordekk like etter at den passerte ham. Han ventet noe med å skyte for å unngå å treffe A som stod på motsatt side av veien. Han mente at han traff dekket fordi ambulansen kjørte noe saktere over Vogts gate videre østover.

Spesialenheten vil vurdere om denne opptreden objektivt sett er en overtredelse av straffeloven § 171 om den som utøver offentlig myndighet og grovt bryter sin tjenesteplikt. Kravet om at bruddet må være grovt innebærer at bagatellmessige forgåelser ikke omfattes. Om dette vilkåret uttales det i Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) kap. 12.2.4, s. 338:

"Vilkåret har betydning på to punkter: For det første må avviket fra korrekt handlemåte være grovt. For det andre må det være tale om brudd på en tjenesteplikt av en viss betydning."

Det personlige skyldkravet er forsett, jf. straffeloven § 22 om dette.

Det er også naturlig å vurdere om en slik opptreden utgjør en overtredelse av straffeloven § 188 om å bruke skytevåpen "på en uforsiktig måte egnet til å volde fare for andres liv eller helse". Her er det personlige skyldkravet blandet. Det er således krav om forsett med hensyn til man behandler et skytevåpen mens det er tilstrekkelig med uaktsomhet i forhold til "uforsiktig omgang egnet til å volde fare for andres liv og helse".

Spesialenheten viser innledningsvis til det ovenfor beskrevne om ambulansens "bakgrunnshistorie" før X kom kjørende inn i Hegermanns gate. Slik politibetjentene A og B har forklart seg om at sjåføren kjørte rett mot dem der de stod, mener Spesialenheten at B ikke brukte mer makt enn nødvendig ved å skyte mot ambulansens fordekk for å hindre dens videre ferd i byens sentrum. Han hadde dessuten meget kort tid på å beslutte om han skulle skyte og hvor han skulle treffe. Det var ikke tid og anledning til å vurdere om varselskudd ville ha tiltenkt effekt. Spesialenheten mener at det "der og da" ikke forelå andre og mildere handlingsalternativer som B i stedet skulle ha benyttet seg av. Dette gjelder selv om det å skyte mot fordekket på en motorvogn – endog i fart, vil innebære en viss risiko for å bomme med skuddet. Om dette forklarer B at det ikke var andre mennesker i bakgrunnen idet han skjøt. Han hadde heller ikke direkte skuddretning mot bakeri Backstube, og mener at prosjektilet som ble funnet i vindusruten må ha rikosjettert og endret retning. Videre stod han oppreist og skjøt nedover mot hjulet på ambulansen som passerte på kort hold. Det forhold at prosjektilet hadde spor av et svart (uidentifiserbart) stoff, underbygger også sannsynligheten for at det har rikosjettert før det traff vinduet.

Spesialenheten finner etter dette ikke holdepunkter i saken for at B forholdt seg i strid med politiloven, politiinstruksen eller våpeninstruksen. Han har således ikke overtrådt straffeloven § 171 om grovt brudd på en tjenesteplikt. Spesialenheten mener at B heller ikke overtrådte straffeloven § 188 om uaktsom opptreden med skytevåpen. Det vises til ovenfor beskrevne begrunnelse om at han ikke har handlet i strid med gjeldende bestemmelser sammenholdt med ordlyden i våpeninstruksens pkt. 4-3 annet ledd om at politiet "så langt som mulig" skal ha slik kontroll med omgivelsene at ikke tredjeperson blir skadet. Det er etter dette ikke nødvendig å avgjøre om B handlet i nødverge.

Siden etterforskningsresultatet med særlig styrke viser at det ikke har skjedd en straffbar handling henlegges denne delen av saken mot politibetjent B som intet straffbart forhold anses bevist.

Politiets videre forfølgelse og forsettlige påkjørsel av ambulansen ved to anledninger i Hegermanns gate

Politibetjentene C og E fortsatte forfølgelsen av ambulansen videre østover i Hegermanns gate og mot rundkjøringen ved Torshovoksen. Der var politibetjentene I, D og politiførstebetjent G i en sivil tjenestebil, og de så ambulansen komme mot dem. I stanset bilen i eget kjørefelt og varslet ved bruk av blålys at den skulle stanse. Ambulansen kjørte i stedet rett mot dem i høy hastighet, men «vrenget» plutselig til venstre og passerte på deres høyre side med noen centimeters klaring.

Politibetjentene C og E så dette og at ambulansen deretter mistet farten. C kjørte da politibilen inn i bakenden på ambulansen for å stanse den. Ambulansen fikk sleng og skrenset helt rundt slik at de stod inntil hverandre med fronten i hver sin retning. C kjørte inn i sjåførsiden på ambulansen, men klarte ikke å forhindre at ambulansen kom løs og passerte på deres venstre side. C snudde da tjenestebilen og gjenopptok forfølgelsen som gikk samme vei tilbake.

Kripos tok noe senere beslag i venstre skyvedør og en stor hvit plastplate som stammet fra ambulansen. Dette lå på/ved fortauet utenfor Hegermanns gate 18.

Politibetjent I og kollegaene ventet i bilen litt vest for Torshovoksen for å kunne kjøre inn i ambulansen avhengig av hvor den kom i rundkjøringen. Ambulansen kom tilbake og I kjørte inn i førersiden på den i relativ lav hastighet. Ambulansen var imidlertid stor og tung, og hadde slik hastighet at den klarte å passere.

Spesialenheten mener at dette hendelsesforløpet viser at det ikke er grunnlag for å behandle spørsmålet om disse forsettlige påkjørslene fra nevnte tjenestepersoner i politiet utgjorde en straffbar tjenestehandling. I instruks om tvangsmessig stans av kjøretøy pkt. 4 fremkommer at forsettlig påkjørsel bare kan benyttes for enten å hindre tap av menneskeliv eller alvorlig personskade, for å sikre umiddelbar pågripelse, for å sikre viktige bevis, eller for å sikre viktige samfunnsinteresser. Spesialenheten mener at det således var et faktisk og rettslig grunnlag for å opptre slik som beskrevet fra politiets side.

Skuddene fra politibetjent B i Omsens gate

B oppfattet at patruljen fortsatt ble angrepet av sjåføren av ambulansen som kom tilbake Hegermanns gate. Denne gangen kjørte han inn i patruljebilen deres bakfra. B opplyser at han fryktet at sjåføren ville ta liv. Det var således tidskritisk å hindre ambulansen i å fortsette. Sjåføren viste fortsatt ingen tegn til å overgi seg selv om han tidligere var blitt beskutt og hadde flere politipatruljer etter seg. Av disse grunner skjøt B fire skudd mot ambulansens høyre fordekk.

Spesialenheten mener at B i denne situasjonen ikke brukte mer makt enn nødvendig og at det ikke var andre og mildere handlingsalternativer som han i stedet skulle brukt for å stanse ambulansesjåføren. Det er således ikke holdepunkter i saken for at B forholdt seg i strid med politiloven, politiinstruksen eller våpeninstruksen. Han har således ikke overtrådt straffeloven § 171 om grovt brudd på en tjenesteplikt. Det er derfor ikke nødvendig å avgjøre om en "ellers" straffbar handling likevel er rettmessig grunnet nødverge.

Det bemerkes at V5 befant seg i buskene på andre siden av gaten og at B ikke skjøt i hennes retning.

Også denne delen av saken for politibetjent B henlegges som intet straffbart forhold anses bevist.

Skuddene fra politibetjent C i Omsens gate

Politibetjent C opplyser at han også var godt kjent med hele hendelsesforløpet i saken og at ambulansen skulle stanses. C vurderte bruk av lempelige midler, men mente dette ikke forelå. En annen bil fra helse hadde dessuten sperret ambulansen bakfra. Ambulansen forsøkte likevel å komme seg ut av situasjonen og C skjøt da ett skudd i ambulansens venstre fordekk og ett skudd i bakdekket for å hindre at den kom videre. Han valgte det lempeligste alternativet med å skyte mot bildekkene istedenfor å skyte mot sjåføren.

Spesialenheten mener etter dette at C ikke brukte mer makt enn nødvendig og at det ikke var andre og mildere handlingsalternativer som han i stedet skulle brukt i situasjonen. Det er således ikke holdepunkter for at C handlet i strid med politiloven, politiinstruksen eller våpeninstruksen. Av disse grunner har han ikke overtrådt straffeloven § 171 om grovt brudd på en tjenesteplikt. Det er derfor ikke nødvendig å avgjøre om vilkårene for nødverge var til stede.

Det bemerkes her at V5 befant seg i buskene på andre siden av gaten og at C ikke skjøt i hennes retning.

Saken henlegges etter dette for politibetjent C som intet straffbart forhold anses bevist.

Skuddene fra politibetjent D i Krebs gate

Politibetjent D opplyser at han var godt kjent med hele hendelsesforløpet i saken. Han så at ambulansen hadde "problemer" i Omsens gate og løp etter den. Han var første tjenesteperson fremme utenfor Krebs gate 18 og så at ambulansen stod og "stanget" mot portrommet. Det var noen søppeldunker i metall på ambulansens sjåførside som han

søkte dekning bak mens han trakk pistolen og ropte «Bevæpnet politi!». Han fryktet at sjåføren ville komme ut med haglen eller rømme ut passasjerdøren. Ambulansen beveget seg noe frem og tilbake og sjåføren "styrte med et eller annet". D skjøt flere skudd mot området ved førerdøren for å treffe benene til sjåføren. Han gjentok også tilropet om «Bevæpnet politi!». Sjåføren overga seg ikke og D forsøkte å få innsyn uten at han så hva sjåføren gjorde. Så skjøt han tre nye skudd mot førerdøren. Han skjøt i tre omganger og mener han skjøt til sammen 10 skudd for å treffe sjåføren i benene. Under dette tilkom det andre tjenestepersoner for å bistå ham. Blant annet ble ambulansen sperret bakfra og sjåføren ble engasjert også fra passasjersiden.

Som innledningsvis beskrevet mener Spesialenheten at denne handlingen utgjør et forsøk på overtredelse av straffeloven §§ 274, jf. 273 om grov kroppsskade. Men selv om ordlyden i et straffebud er overtrådt og kravet til subjektiv skyld er til stede, må det vurderes om handlingen likevel er rettmessig grunnet nødverge.

Spesialenheten mener som ovenfor beskrevet at ambulansen over tid hadde blitt brukt som et særlig farlig redskap med et betydelig fare- og skadepotensiale mot mange mennesker. Det forhold at sjåføren over lang tid ikke hadde overgitt seg men fortsatt med sin farlige fremferd, viser med all tydelighet at det fortsatt forelå et rettstridig angrep fra hans side. Det vises videre til at X ikke responderte på Ds tilrop, men beveget ambulansen i stedet for å stanse motoren. X unnlot å vise hender og romsterte i stedet rundt i kupeen som om han lette etter noe. I nevnte situasjon er dette meget uvanlig såfremt man ønsker å overgi seg. D visste dessuten at X var bevæpnet med skytevåpen.

Spesialenheten mener at D ved å skyte til sammen 10 skudd for å treffe X i benene, ikke "gikk lenger enn nødvendig", jf. § 18 første ledd bokstav b) i situasjonen. På bakgrunn av videoopptaket fra Teslaen i Omsens gate, legges det til grunn at D først skjøt fem skudd, så to nye skudd fem sekunder senere, og til slutt de siste tre skuddene etter ytterligere ti sekunder. Det er ikke grunnlag i saken for at det forelå andre og mildere handlingsalternativer som ville hindret X i å fortsette angrepet sitt. Også her anses bruk av varselskudd som lite hensiktsmessig. Selv etter at D hadde avfyrt skuddene sine gikk det noe tid før politiet fikk kontroll på X. Det vises videre til politiførstebetjent Gs forklaring om at X ikke overga seg selv om han siktet på ham med pistolen sin gjennom passasjervinduet. Først etter at X var sprayet med pepperspray, strakk han hendene i været.

Spesialenheten mener at dette viser at Ds handling heller ikke "åpenbart" gikk utover det som var forsvarlig i situasjonen. Også her vises det til at angrepet fortsatt var meget farlig, at det rettet seg mot flere mennesker og at angriperen utviste høy grad av skyld.

Spesialenheten finner etter dette at vilkårene for nødverge var til stede og at Ds opptreden med å skyte flere skudd mot X var rettmessig, dvs. lovlig.

Siden etterforskningsresultatet med særlig styrke viser at det ikke har skjedd en straffbar handling, henlegges saken for politibetjent D som intet straffbart forhold anses bevist.

Vedtak

Saken henlegges for A i forhold til straffeloven § 274, jf. § 273 jf. § 16 som intet straffbart forhold anses bevist.

Saken henlegges for B i forhold til straffeloven § 171 og § 188 som intet straffbart forhold anses bevist.

Saken henlegges for C i forhold til straffeloven § 171 som intet straffbart forhold anses bevist.

Saken henlegges for D i forhold til straffeloven § 274, jf. § 273, jf. § 16 som intet straffbart forhold anses bevist.

X v/advokat Øyvind Bergøy Pedersen, A, B, C og D underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket sendes til politimesteren i Oslo politidistrikt, advokat Andreas Hoveland og advokat Jorunn Hegle Hovda til orientering.

Sjefen for Spesialenheten for politisaker, 9. september 2020

Terje Nybøe

Rune Fossum
juridisk rådgiver